

• Átfogó rendezési terv készül

Teendők vízkár ellen

Bár a hódmezővásárhelyi Hód-Mezőgazda Rt. területeinek 85 százalékát vízüzeti szempontból rendezett, s február óta folyamatosan üzemelnek a szivattyúk, a belvíz okozta kár így is több száz milliós veszteséget okoz a térség egyik legjelentősebb mezőgazdasági termelőjénél.

Ha csak a számadatokat nézzük, akkor is megdöbbentő a helyzet. A Hód-Mezőgazda Rt. termőföldjeit 1999. január 1. és július 12. között átlag 214 milliméterrel több csapadék áztatta, mint egy évvel korábban. A vajhái területen ezen belül is 334 milliméter esett, ami az előző évhez képest 254 százalékos csapadékmennyiség növekedés. Búzára a tenyészideje alatt szintén kétszer annyi (714 mm) eső esett, mint a tavalyi esztendő hasonló időszakában.

Az Rt. használatában álló 5989 hektár bérelt szántó területének 21 százalékán, 1249 hektáron a tartós belvíz a vetésszállomány, azaz őszi kalászos, álló lucerna, új telepítésű lucerna és egyéb kalászos nagymérvű károsodását, kipusztulását okozta. A kedvezőtlen időjárás miatt 635 hektár terület vetetlen maradt. Hatala Mihály termelési vezető igazgató-helyettes szerint a hozamkiesés a termények elpusztulása miatt, illetve betakarítási késleltetés miatt, illetve a későbbi elszámlolási áron csak a fenti károsodást, illetve vetetlen területeken 230-280 millió forintba tehető. Az előzetes felmérés szerint a károsodott területen a kiesés mértéke az átlagos hozamhoz képest a 33 százalékot jóval meghaladja majd. Pedig a Hód-Mezőgazda Rt. eddig már több mint 14 millió forintot költött kárelhárításra,

vízvezetésre. A vásárhelyi részvénytársaság azt is felméri, mi kellene ahhoz, hogy az ilyen károk megelőzhetővé, vagy könnyebben elháríthatóvá váljanak. Az elképzelés szerint a nagytérségi teendőket csak több lépcsőben, a különböző vízelvezető szervezetek összehangolt, egymásra épülő munkájával lehetne elvégezni. A vízügyi igazgatóság feladata lenne első lépésben a nagytérségi befogadó belvízcsatorna rendszer helyreállítása, míg az ezekben csatlakozó, úgynevezett társulati csatornáknál ugyanez a vízgazdálkodási társulatokra várna. Az FVM-hivatalok, az önkormányzatok és a gazdálkodók is belépnek a körbe, az ő dolguk a gazdálkodók meliorációs rendszerének felülvizsgálata, az új birtoktestekhez igazodó új csatorna-úthálózat megtervezése, majd megépítése.

A szakértői cég felmérése szerint a részvénytársaságnál a meliorációs művek felülvizsgálata mintegy 5 millió forintba, a teljes helyreállítása – beleértve a drén-rendszer, a műtárgyak javítását, a három-évenkénti lazítást és a szikes területek talajjavítását –, közel 100 millió forintba, s a még szükséges 26 kilométernyi új csatorna kiépítése ugyancsak közel 100 millió forintba kerülne. Erre azonban még a termelési és piaci szempontból jó években sincs elegendő forrása a gazdaságnak.

A megye egészét tekintve a meliorációs rendszer felülvizsgálata 73 millió forintba kerülne, s ehhez jönne még a helyreállítási, illetve a szükséges új létesítmények költsége. Mindebből kitűnik, hogy nélkülözhetetlen az összefogás, mert csak így valósulhat meg a nagytérségi belvízkár okozta problémáinak megoldása.

Szakmai nap

Munkatársunktól
A Csongrád Megyei Szaktanácsadási Központ felhívja az érdeklődők figyelmét, hogy 1999. augusztus 26-án a kalászosok vető-

mag-kínálatával és csávázásával foglalkozó szakmai napot tartunk.

A részletes programról a későbbiekben adunk tájékoztatást.

Az oldalt szerkesztette:

Fekete Klára

A nyári hónapokban az állattartó telepeken, háztáji gazdaságokban és sajnos, lakásokban is kellemetlenséget okoznak a nagy számban megjelenő legyek. Környezetünkben számos légyfaj él, ezek közül leggyakrabban a házi légy, a szürke szálalégy és a különböző bögölyfajok jelentenek olykor szinte megoldhatatlannak tűnő problémát.

A legyek által okozott károk közül az egyik legfontosabb az állatok állandó zaklatása, ami miatt egyrészt az állatok termelése csökken, másrészt az állatok sérülése miatt az állatok sérüléseket szenvedhetnek, az ideges állatokkal pedig a gondozók is meggyűlölnek a bajuk.

A légyirtó készítmények hatóanyaguk, hatásmódjuk, hatásuk gyorsasága, tartóssága és alkalmazásuk módja alapján csoportokba sorolhatók.

tatható készítmények közül az egyik legerjedtebb a NEO-STOMOSAN koncentrátum, amely csak állatpatikákban, állatorvosi receptre kapható. A készítmény 5 ml-es, 200 ml-es, 1 literes és 5 literes kiszerelésben kapható. A legyek elleni kezelés során az állatot és annak környezetét is egyenletesen permetezzük le úgy, hogy 2,5 ml koncentrátumot oldunk fel 1 liter vízben. Az így lekezelte területen 2-3 héttel jelentősen csökken a legyek száma, bár a gyakorlat azt mutatja, hogy a kezelés heti gyakoriságú ismétlése és az oldat töménységének növelése (1 liter vízbe max. 5 ml NEO-STOMOSAN) olykor szükségszerű lehet. Ennek a szereknek az egyik előnye, hogy akkor is alkalmazható, amikor az állatok az istállóban tartózkodnak. Figyelni kell arra, hogy a ké-

• Jubiláló gabonakutató

Ismét színen a szegedi fajták

Ezekben a hetekben országsszerte napraforgó- és kukoricabemutatókat szerveznek a nemesítő cégek. Magyarország legnagyobb és a szántóföldi növényfajok legszélesebb választékával rendelkező intézményének, a 75 éves fennállását ünneplő szegedi Gabonatermesztési Kutató Kht.-nak is bőven akad mutatni valója.

A GK Kht. nemesített növényfajai: kenyér- és durum-búza, tritikálé, rozs, tavaszi árpa, őszi árpa, zab, kukorica, seprűcirok, szemescirok, silócirok, szudánifű, napraforgó, őszi káposztarepce, olajlen, szója, vöröshere, köles, földimogyoró, ricinus, sütőtök és amarant. A hazánkban elismert 120, a külföldön 23 országban minősített 80 GK és közös fajta évente átlagosan körülbelül másfél millió hektár vetésterületet foglal el.

Magyarországon az elmúlt években a napraforgó vetésterület meghaladta a félmillió hektárt, s ezzel a kukorica és a búza után a harmadik legerjedtebb növény. Jelenleg 24 saját és közös nemesítésű, államilag minősített hibriddel állunk a termesztők rendelkezésére. Külföldön 17 különböző országban 54 saját és közös hibridünk kapott állami elismerést. A kiszombori bemutató parcellákon 14 államilag elismert és 13 fajtajelölt napraforgó hibrid mutatkozik be. Az Ex-399 kategóriájában esztendő óta az élvonalban szerepel, s koraiságának köszönhetően nagy eséllyel kerül el a csapadékos időszakban támadó gombabetegségeket. A hazai és külföldi köztermesztésben évek hosszú során át vezető, kiváló alkalmazkodó képességű Viki jó általános rezisztenciája révén biotermesztésre is kiválóan alkalmas. A intenzív körülményeket megháláló, jól süříthető és nagy szárszilárdssággal rendelkező U-55 E évek óta stabil eleme a kínálatnak. Az 1996-ban elismert Sonrisa a modern, ideális hibridtípus megtestesítője, napjaink perspektívus fajtája.

Az idén három új hibriddel gyarapodott a választék. Az amerikai sikerek után magyar minősítést kapott igen korai érésű Magóg kiváló termőképességével és kiegyenlített-

A kiszombori tenyészkertben virul a napraforgó. Az eső sem bántotta. (Fotó: Karnok Csaba)

gével tűnik ki. A korai érésű Madryn nagy termőképessége jó ellenálló képességgel párosul. A középérésű Masa extra magas olajtartalommal és jó rezisztenciával jellemezhető. A Magyarországon és egyben Európában is elsőként minősített étkezési hibrid, a Marica-2 pedig az 1997-es szélsőséges időjárás nagy felfedezettje. Hektáronkénti termésátlaga 2 tonna körül alakult.

A korábbi évek sikeres munkája mind hazai, mind külföldi vonatkozásban tovább folytatódik, évente átlagosan 8-10 új hibrid kerül hazai és külföldi hivatalos bejelentésre, 2000 tavaszán 4-5 új hazai minősítés várható. A nemesítési programban a klasszikus feladatok (termőképesség, olajtartalom, koraiság) mellett különös hangsúlyt fektetünk a fokozott betegségezisztenciára. Külföldi partnereinkkel együttműködve olyan restorer vonalakat állítottunk elő, melyek biztosítják az új hibridek (Masa, Macha, Mayol, Manitou) valamennyi peronoszpóra rassz elleni rezisztenciáját. Nemesítési programot dolgoztunk ki a napraforgó két másik fő betegsége (Szklerotinia és Phomopsis) ellen, s figyelemmel kísérjük az egyéb betegségeket.

A másik növény, a kukorica iránti megkülönböztetett figyelem is mindenképp indokolt, hiszen normál évjáratokban az őszi búza után a második legnagyobb területen, évente 1-

1,1 millió hektáron vetnek szemes kukoricát. Ráadásul a szélsőséges időjárás következtében az idén még listavezető is válhatott belőle. A kukorica élettani igényeit legjobban kielégítő termőhelyekre a következő hibrideket ajánljuk: az igen koraiak közül a Sze TC 277-et és a Borbálát, a koraiakból az Ellát, míg a középérésűek közül a Veronikát, a Sze TC 465-öt és a Katinkát (Sze SC 435). Ezek a hibridek az elmúlt évek tapasztalatai alapján a legkorszerűbb fajták sorába tartoznak. Intenzív, de csapadékos közepes ellátottságú termőhelyeken a fentiek közül a Borbála, Ella és Sze TC 465 hibridek szerepelnek jobban. A Sze TC 277 a csapadékosabb körzetekben, a lassan felmelegedő talajokon kiváló, rekordtermésekre képes hibrid. Fővetésben a Sze TC 277, Borbála és Ella hibridekkel érhetjük el az alacsonyabb betakarítási szemzárak tartalmát. A Veronika gyors szárazanyag beépüléssel jellemezhető, így a 20 százalék körüli nedvességtartalmat gyakran korábban éri el, mint a vele azonos virágzású hibridek. A Bella, Gabriella és Sze TC 367 hibridek elsősorban a közepes adottságú termőhelyeken szerepelnek jól. Azoknak a gazdáknak, akik hagyományosan termelnek kukoricát, és a termést görében tárolják, ideális a Sze DC 488-as hibrid. A Sze DC 488-hoz hasonló, de korábbi a Sze SC 348 és a Sze

SC 465 hibridünk. A homoktalajokon gazdálkodók is sokszor gondban vannak, mely hibridet válasszák a szegedi fajták közül a Sze DC 488, Sze SC 348 és a Bella hibridek homoktalajokon is jó eredménnyel teremthetők.

A szarvasmarhát tenyésztő gazdaságok tömegtakarmányát a kiváló értékű szilázs alapozza meg. A mai gyakorlat egyre inkább különbséget tesz a szemes és a silókészítésre alkalmas kukorica hibridek között. Silótermesztésre a szegedi ajánlat a Sze TC 513 (késői), Sze TC 465 (középérésű) siló, illetve kettős hasznosítású hibridekre épül. A Sze TC 513 igényli az intenzív feltételeket, míg a Sze TC 465 a kedvezőlenebb termőhelyeken is jól szerepel. Silótermesztésre gyakran választják a Sze DC 488-at is. Aki pedig korábbi hibrideket keres, figyelembe ajánljuk a Sze TC 367 és Bella korai, illetve a Sze TC 247 igen korai hibrideket. Késői, illetve másodvetésre több év egybehangzó eredménye alapján a Sze TC 259 (Anita) és a Sze TC 247 hibrideket tudtuk javasolni.

Bemutatóinkról, fajtáinkról és a vetőmagbeszerzési lehetőségekről a GK Kht. 435-235-ös telefonszámán kérhető további információ.

Tóth Széles István,
Gabonatermesztési
Kutatóintézet
Szeged

A minimálár nem megoldás

A szerződésen kívüli sertések értékesítése még mindig nem indult meg. A megszabott minimálár önmagában e kérdést nem oldotta meg. A felvásárló vágóhidak nem kötelezhetők saját üzleti érdekük ellen való felvásárlásra. A kormányzatnak más tárolási vagy exporttámogatást kell adni, hogy a felvásárlás meginduljon.

A gazdák beszélnek olyan felvásárlókról is, akik a minimálár rendeletet nem tartják be. Ennek bizonyítására azonban nem vállalkoznak. A felvásárló cégek, amelyek egyáltalán felvásárolják a szerződött állományt, 2-3 hét elteltével fizetik ki az átvett állatok árát. Ez különösen egy olyan tőkeerős cégnél, mint a Pick, meglehetősen visszatetsző.

Véleményem szerint a sertésprobléma nem a mezőgazdasági kormányzat és a termelők, felvásárlók kizárólagos ügye. Ezért ennek megoldása nem csak ezektől a szervezetektől kérhető számon. A jelenlegi 5-6 millió sertés egy normális belső fogyasztással, egy megfelelő külkereskedelemmel nem jelentene problémát. A belső fogyasztás 1989-hez képest 40 százalékkal csökkent. A világpiacra a magyar termékeknek egy magasan támogatott nyugati árral kell versenyezniük.

A keleti piacok fizetésképtelenek. Ha a kereskedelem hibájaként még megemlítem az indokolatlan, ráadásul gyenge minőségű húsból álló importot, nem csoda a piaci zavar. Egyébként meggyőződésem, hogy nekünk először a belső piacot kell rendbe tenni és azt megvédeni. A fogyasztás nem csak a fogyasztói igény, hanem a fogyasztói fizetőképesség függvénye is. A szigorú inflációellenes politika helyes, de egyben veszélyes is, mert megfelelő fizetések híján nincs belső fogyasztás, de előbb-utóbb termelés sem lesz. Nem csak a fizetések emelkedésének mértékét kellene figyelni, hanem az áremelkedéseket is kordában kellene tartani.

Dr. Tóth László,
elnök, Csongrád Megyei
Gazdakörök Szövetsége

• Állattenyésztők figyelmébe

Hogyan védekezzünk a legyek ellen?

tatható készítmények közül az egyik legerjedtebb a NEO-STOMOSAN koncentrátum, amely csak állatpatikákban, állatorvosi receptre kapható. A készítmény 5 ml-es, 200 ml-es, 1 literes és 5 literes kiszerelésben kapható. A legyek elleni kezelés során az állatot és annak környezetét is egyenletesen permetezzük le úgy, hogy 2,5 ml koncentrátumot oldunk fel 1 liter vízben. Az így lekezelte területen 2-3 héttel jelentősen csökken a legyek száma, bár a gyakorlat azt mutatja, hogy a kezelés heti gyakoriságú ismétlése és az oldat töménységének növelése (1 liter vízbe max. 5 ml NEO-STOMOSAN) olykor szükségszerű lehet. Ennek a szereknek az egyik előnye, hogy akkor is alkalmazható, amikor az állatok az istállóban tartózkodnak. Figyelni kell arra, hogy a ké-

szítmény elveszti a hatékonyságát meszelt felületen. A NEOCIDOL 600 EC nevű készítmény szintén csak állatorvosi receptre kapható az állatpatikákban, kiszerelése 3x5 ml, 1 liter. Ezzel a szerrel csak az istállóit célszerű kezelni úgy, hogy 5 ml-t oldunk fel 5 liter vízben, és ezzel 100 négyzetméter területet permetezzünk le. Ettől a szertől körülbelül 1 hétig tartó hatást várhatunk. A frissen elkészített oldatot 1 napon belül fel kell használni.

Új terméként ebben az évben jelent meg a TICK-TOX-BT, amely a már nem kapható BUTOX nevű készítményhez hasonló, zacskós kiszerelésű. Ezt a szert elsősorban a sertések külső élősködőinek elpusztítására és emellett a legyek távoltartására ajánlják. Egy zacskó (20 ml) 10 liter oldat készí-

tésére alkalmas. Ez a készítmény rövid hatásidejű, hiszen a legyek elleni távoltartó hatása mindössze 1 napig tart.

2. A felületekre kenhető készítmények közül az ALFA-MUSTOX a legerjedtebb, amely csalétkes légyirtószer. A készítmény szabadforgalmú, amely 150 grammos és 1 kilogrammos kiszerelésben kapható. Ez a légyirtószer magához vonzza a legyeket, melyek a hatóanyag felnyalogatása után rövid időn belül elpusztulnak. A készítmény zárt térben 6-8 hétig megtartja a hatását, azonban arra figyelni kell, hogy a felkenett irtószer a felületekről víz hatására lemosódik, valamint meszelt felületre nem kenhető, mert a méz hatástalanítja azt. Fontos, hogy az utasítás szerint bekevert irtószer csak a legyek kedvenc tartózkodási

helyeire kenjük fel, így 1 kilogramm készítmény 500 négyzetméteres istálló egyszerű kezelésére lesz elég. Gyakorlati tapasztalat az, hogy ha a szert víz helyett cukros tejjel keverik be és naponta a bekenett felületet újra átnedvesítik, hatása jelentősen növelhető.

3. A légyirtók egy másik csoportja a kihelyezhető csalétkes szerek, mint például a GOLDEN MALRIN MUSCAMONE is. Ez a szer zárt térben használatos, szabadforgalmú, melyet a legyek kedvenc tartózkodási helyein kell egyenletesen, lehetőleg papírtálcára kiszórni, ahol a légy felveszi a hatóanyagot és szinte azonnal elpusztul. Ez a légyirtó 4-6 napig tartja a hatását, és egy 250 grammos doboz 100 négyzetméteres helyiség légymentesítésére alkalmas.

4. A NEPOREX nevű ké-

szítmény az előzőektől abban különbözik elsősorban, hogy a légylárvákat irtja. Ez a szer kifejeletten legyek irtására ugyan nem alkalmas, de a trágyában és az alom azon részében, amit az állatok nem taposnak, elpusztítja a lárvákat és így csökkenti a légyutánpótlást. A NEPOREX vízdoldékony granulátum, mely szárazon is kiszórható, de permetezéssel, locsolással is kijuttatható. Használata során fontos, hogy a legyek költési helyére, általában a trágyára juttassuk ki, ahol az 2 hétig hatékony, így a kezeléseket célszerű kéthetente ismételni. A készítmény 1 kilós formában kapható, 40 négyzetméter egyszerű kezelésére alkalmas.

5. Az istállóban alkalmazható olyan szerek is, melyek igen hosszú hatással rendelkeznek. Ilyen a BU-

TOFLIN, amelynek az a különlegessége, hogy 2-3 hónapig hatékony és akár meszeléssel (!) is felvihető a falakra. Hatékony a repülő rovarokkal és a mászó rovarokkal (hangya, tetű, alombogár) szemben is. (Csak nagy kiserelésben, állatpatikákban kapható).

6. A légyirtó szerek legújabb csoportját alkotják az úgynevezett pour on (az állat hátára önthető és onnét fel szívódó) készítmények. Ezek a szerek kizárólag a szarvasmarhák kezelésére alkalmasak. Segítségükkel hosszabb ideig távol tarthatók a legyek az állatoktól, így alkalmasak legelőre járó és istállózott szarvasmarhák kezelésére is. A szereknek a használati utasítás szerint az állatok hátára kell önteni. Ilyen készítmények a BA-YOFLY és a BUTOX-B 7,5 pour on is, amelyek alkalmazása előtt feltétlenül ki kell kérni az állatorvos tanácsát.

Dr. Filipcs István
állatorvos,
HÓD Állatgyógyászati Kft.,
Szeged